

OŻYWIONY (61) *part praet pass pf*

ożywiony (39), **ożywion** (22).

Pierwsze o jasne; drugie o z tekstów nie oznaczających ó.

sg m N ozywion (6), ozywiony (3); ~ (*attrib*) -ony (1); ~ (*praed*) -on (6), -ony (2); -on *KromRozm I, RejAp* (3), *RejPos*; -ony *SkarŻyw*; -on : -ony *Leop* (1:1). $\diamond$ *A* ozywion(e)go (1). $\diamond$ *V* ozywiony (1). $\diamond$ *f N* ozywionã (2), ozywiona (2); ~ (*attrib*) -ã (1); ~ (*praed*) -a (2) *RejPos, RejZwierc, -ã* (1) *WujNT*. $\diamond$ *n N* ozywiono (11), ozywion(e) (7); ~ (*attrib*) -(e) (1); ~ (*praed*) -o (11), -(e) (6); -o *PatKaz I, RejKup, Leop, RejAp* (2), *KuczbKat, WujNT*; -(e) *SkarKaz*; -o : -(e) *RejPos* (3:4), *RejZwierc* (1:1). $\diamond$ *A* ozywion(e) (1). $\diamond$ *pl N m pers* ozywieni (18). *subst m* ozywion(e) (1) *KromRozm III. f* (*praed*) ozywion(e) (1) *RejPos*, ozywiony (1) *RejPs*, *n* (*praed*) ozywion(e) (2), ozywiony (2); -(e) *LubPs*; -y *RejPs*; -(e) : -y *RejPos* (1:1). $\diamond$ *G* ozywionych (1). $\diamond$ *A* ozywionych (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: ozywiony przez kogo, przez co (4).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI i XVIII – XIX w. s.v. ożywić.

1. *Przywrócony do życia, wskrzeszony; vivificatus PolAnt, Vulg* (48) : Iako w Iadamie wżiŕczy vmieraia tak w Chriŕtuŕie wżiŕczy będa ozywieni yeŕly wyerza ze Chriŕtus vmarł y wŕtał zmartwich tak teŕ Bog ty ktorzy zaŕneli prziwiedzie ŕnim. *SeklKat* R2; To teŕ wiez yako z Martwy wŕtał A prawie to nam przikład dał I naŕŕe vmarłe ciało Choć będzje w Zemi leżało Iego Smierczą od kupiono Iz teŕ będzie ozywiono *RejKup* 15; yakoŕkolwiek chory albo obraŕzony członek/ moŕe być vzdrowyon/ poki ŕye cyála dŕyerzy/ y owŕŕem y zmartwyony moŕe być ozywyon/ zwaŕŕczã gdyŕ tãkyego lekarza ma to cyála/ ktorzy y martwe krzeŕi. *KromRozm I* O3v; Nãd to/ ma cyála Kryŕtuŕowe tę wlaŕnoŕc/ iŕ y mãrtwe członki yego przez głowę/ to yeŕt pãnã Kryŕtuŕã ozywione być mogã/ y częŕtokroć bywãya. *KromRozm III* D5; *Leop* 1.*Cor* 15/22; Abowiem iãko przez Adãmã wŕzyŕcy vmieraia/ tãk y w Kryŕtuŕie wŕzyŕcy ozywieni będa [*vivificabuntur*]. *BibRadz* 1.*Cor* 15/22; *RejAp* BBv, 52v, 164, 168; á vmãrli tãkŕe ozywieni mocã Boŕkã rowno z żywemi będa nã powietrzu poŕtãwieni *RejPos* 7; á będzje zãbit Kriŕtus/ á potym będzje ozywiono ciało iego. *RejPos* 101v, 87, 112 [4 r.], 112v, [137]; *BialKat* 201; vmãrty w grobie Elizeuŕzã leŕzãcy/ y vmãrle⁸⁰ ŕie ciała prorockie⁸⁰ dotykãiaŕcy/ ozywiony ieŕt. *SkarŻyw* 279; *CzechEp* 295; Iezu trzećiego dnia po ŕmierci wlaŕnã twã mocã wielmoŕnie ozywiony/ zmiluy ŕie nãd nami. *LatHar* 339; y corkã Iãirowã ozywiona. *WujNT Luc* 8 arg, 1.*Cor* 15/22, *Eph* 2 arg, 1.*Petr* 3/18, s. 803 marg.

W połączniu szeregowym (1): A ciało iãko/ ktore w tãkiew zgubie y prochu y nieczci zoŕtaie z bydłem y z ŕzkãpami rowno? Y to wkrzeŕzone y ozywione y duŕzy przywrocne będzie nã on oŕtãtni dŕzień *SkarKaz* 384b.

Wyrażenie: »zasię, znowu ozywiony« (4:3): *RejAp* 167v marg, 168, Ff4v; gdyŕ wieŕz iŕ zãŕie ma być ozywione ciało twoie *RejPos* 30, 221v, 256, 257v, Ooo3v; *RejZwierc* 178.

Szereg: »ozywiony a uwielbiony« (1): O iãkaŕ tho będzie rãdoŕc oględać ozywione á wvielbione ciało ŕwoie/ chodzić po obłokoch s Pãnem ŕwoim/ á pothym opãnowãc z rozlicznemi rãdoŕciãmi/ wieczne kroleŕtwo iego. *RejPos* [136].

Przen: *Zbawiony, uwolniony od grzechów* (13) : *RejPs* 96; á nãrod ludzki/ ktorzy czworãkã ŕmierciã byŕ zãginãł/ miaŕ być ich kazãnim ozywiony *Leop* *2v; á kthorzy nie przyŕtãli do nich/ á byli ozywieni

przez wodę á przez Duchá świętego *RejAp* 167v, 167v *marg*, Ff4v; *RejPos* 223v, 256; ábyfmy/ wedle Proroká/ śinością iego zleczeni/ y śmiercią iego ożywieni z nim zmartwychwstaiać/ żywot bez końca/ y wieczne dobre mienie/ w Rayłkim kroleŃtwie osiągnąć mogli. *SkarŻyw* 1; Bo iedni grzeŃzã tylko myŃlã/ drudzy vczynkiem/ á trzeći iuŃ gnijã w nałogu grzeŃzenia: y przetoŃ iedni łãcniey/ á drudzy trudniey bywãia ożywieni. *WujNT* 143.

W przeciwstawieniu: »umarły ... ożywiony« (2): iáko y Páweł święty tego dokłáda piŃzãc do nas: Iz bylĩcie iáko vmárli/ áleŃcie iuŃ teraz z nowu ożywieni. *RejAp* 168; *RejPos* 112v.

Wyrażenie: »ożywion do żywota wiecznego« (1): gdyŃ Pan dłuŃo oczekawãc raczy vznãnia kãŃdego nedznikã Ńwoiego/ gdyŃ tho obwoãc kazał: Iz niechce Ńmierci Ńadnego/ iedno czeka áby Ńie vznał á był ożywion do żywota wiecznego. *RejAp* 83v.

Szereg: »odkupiony i ożywiony« (1): O iákom wiele duŃz/ przenadroŃzã krwiã twoiã/ y niewinnã mękã twoiã odkupionych y ożywionych/ zgorŃzył/ zãwiodł/ y iákoby zãbił? *LatHar* 145.

2. *Posilony, wzmocniony; pocieszony* (5) : *RejPs* 32v; Iáko zã Ńprãwã Ewãnyeliey miãły być ożywione zgłodniãle Ńerczã ludzi wiernych/ kthorzy/ ácz ye Ńwiãt zã Ńiroty pokłáda/ ále oni Ńã dzyedzicy żywota wiecznego. *LubPs* F2v *marg*; ále iáko Dawid ciało ogrzewãł tãk teŃ thy ogrzeway tã niewinnã á Ńwiãtã kochãnkã Ńwoie [dusŃ]. A niczym iey inŃzym beŃpieczniey nie ogrzeieŃz/ iedno połoz przy niey ony trzy Sunãmitki/ á ony trzy zacne pãnienki/ Wiãre/ Nãdzieie/ á Lãfkã. Tu wierz mi izci bẽdzie tãk ogrzanã y ożywionã/ izci dotrwa beŃpiecznie/ áŃ dopłynieŃz do obiecãnego á do wdziecznego onego portu Ńwoiego. *RejZwierc* 127v, 237.

Szereg: »utwirdzony a ożywiony« (1): A tu dopirko ożywieŃz z nowu/ á tu dopirko poŃypieŃz znowu ony ziarnkã prawdziwe onym iẽŃcze nie prãwie zãmãrlym owieczkam Pãñłkim/ iz iẽŃcze mogã być vtwirdzone á ożywione tãk iáko ie tu Pan wŃpominãc raczy. *RejAp* 36.

3. *Powołany do Ńycia, stworzony; vivificatus Vulg* (8) : *PatKaz I* 17; Bo gdzieby on nierozmnoŃył miłofierdzia Ńwego/ wŃłãkby niebył ożywion [*non vivificabitur*] Ńwiãt z thymi kthorzy bẽdã dziedziczyc ná nim. *Leop* 4.*Esdr* 7/67; O Ńłalony wieŃz Ńe co ty ŃieieŃz/ nie bẽdzie pierwey ożywiono áŃby pierwey obumãrło. *Leop* 1.*Cor* 15/36; Bo przed onã pirwŃzã beŃtiã drzał wŃzyŃtek Ńwiãt/ á tã iuŃ nowo ożywiona beŃtia byłã tylko iuŃ iákoby obraz á figurã oney pirwŃzey *RejAp* 113, 113; *KuczbKat* 90; *CzechEp* 148; *WujNT* 1.*Cor* 15/36.

Synonimy: 1. *wskreszony*; 2. *posilony, utwirdzony*.

Cf **OBYWIONY, OŻYWIĆ, OŻYTY**